

DECIZIA nr.591
din 8 octombrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.62 alin.(1), (2) și (3) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, în forma anterioară modificării operate prin Legea nr.206/2016, precum și a dispozițiilor art.63 alin.(1) și (4) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, în forma republicată ca urmare a modificării operate prin Legea nr.206/2016

Publicată în Monitorul Oficial nr.53 din 28.01.2020

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent șef

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.62 alin.(1), (2) și (3) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, excepție ridicată de Vasilica Crăciun în Dosarul nr.1202/111/CA/2017 al Curții de Apel Oradea – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.2758D/2017.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 17 septembrie 2019, în prezența părților Uniunea Notarilor Publici din România și Casa de Pensii a Notarilor Publici și cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procurorul Ioan-Sorin-Daniel Chiriaz, și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 8 octombrie 2019, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 8 noiembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr.1202/111/CA/2017, **Curtea de Apel Oradea – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.62 alin.(1), (2) și (3) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995**. Excepția a fost ridicată de Vasilica Crăciun, reclamantă într-o cauză care are ca obiect anularea unor acte administrative.

4. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autoarea arată că, deoarece face parte dintre drepturile fundamentale, dreptul la pensie, limitele lui, cotele de contribuție, stagiile, obligațiile și celelalte aspecte care îl vizează nu pot fi stabilite decât prin lege, act normativ care poate fi supus controlului de constituționalitate. Or, în condițiile în care toate aceste aspecte sunt stabilite de Uniunea Națională a Notarilor Publici printr-o hotărâre a Consiliului Uniunii (precum și prin Regulamentul de funcționare al Casei de Pensii a Notarilor Publici și prin Statutul acesteia), ocolind în acest fel controlul de constituționalitate care ar putea fi declanșat de orice persoană care justifică un interes, autoarea apreciază că se impune anularea acestor acte ca fiind nelegale.

5. Mai mult, dispozițiile criticate sunt neconstituționale întrucât stabilesc obligativitatea unui sistem privat de pensii, complementar celui public, adică o dublă obligație de contributivitate. Astfel, potrivit art.62 alin.(2) din lege, deși sunt asigurați în sistemul propriu de pensii, notarii publici nu beneficiază de excepția specifică prevăzută la art.150 din Codul fiscal, astfel că pentru activități independente datorează contribuția de asigurări sociale și la sistemul public de pensii. Autoarea excepției susține că dispozițiile legale criticate îi încalcă dreptul de proprietate asupra sumelor de bani pe care a fost obligată să le achite, sub sancțiunea suspendării din profesie, către Casa de Pensii a Notarilor Publici, sume stabilite prin regulamentul sau statutul acestei autorități, iar nu printr-o lege. De asemenea, prevederea care impune obligația de a participa la două sisteme de pensii în același timp

este neconstituțională, încălcând dreptul fundamental la pensie al persoanelor care au calitatea de notar public.

6. **Curtea de Apel Oradea – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal** apreciază că reglementarea unui sistem de pensii private obligatoriu pentru o anumită categorie profesională nu este de natură a încălca dreptul la pensie în condițiile în care un astfel de sistem este complementar sistemului public de pensii. Pe de altă parte, posibilitatea unor autorități publice cu atribuții în legătură cu organizarea profesiei de notar public de a adopta statutul și regulamentul de funcționare ale Casei de Pensii a Notarilor nu afectează în vreun fel dreptul la pensie al acestei categorii profesionale.

7. Potrivit art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctul lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art.62 alin.(1), (2) și (3) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 444 din 18 iunie 2014, care au următorul cuprins: *"(1) În scopul stabilirii și acordării pensiilor private, altele decât cele din sistemul public de pensii, sau, după caz, a ajutoarelor financiare notarilor publici, urmașilor acestora cu drepturi proprii la pensie privată și altor persoane din sistemul notarial care aderă la acest sistem de pensii, se înființează, sub autoritatea Uniunii, Casa de Pensii a Notarilor Publici, denumită în continuare Casa de pensii, instituție autonomă, de interes public, cu personalitate juridică, buget și organe de conducere proprii, în condițiile stabilite prin statutul acesteia, aprobat de Consiliul Uniunii.*

(2) Sistemul de pensii prevăzut de prezenta lege este obligatoriu pentru notarii publici membri ai Uniunii și complementar sistemului public de pensii la care notarii publici sunt obligați să contribuie, în condițiile legii.

(3) Modul de organizare și funcționare, precum și data de la care Casa de pensii își începe activitatea se stabilesc prin statut. Casa de pensii are sediul în municipiul București, ștampilă și siglă proprii, care cuprind cel puțin stema României și denumirea, și se înființează, se organizează și funcționează fără îndeplinirea altor formalități."

11. Ulterior sesizării Curții Constituționale, art.62 din Legea nr.36/1995 a fost modificat prin Legea nr.206/2016 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, precum și pentru modificarea și completarea Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, iar legea a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.237 din 19 martie 2018. Ca urmare a republicării, dispozițiile art.62 au fost renumerotate, devenind art.63, și au în prezent următorul cuprins: *"(1) În scopul stabilirii și acordării pensiilor private se înființează, sub autoritatea Uniunii, Casa de Pensii a Notarilor Publici, denumită în continuare Casa de pensii, instituție autonomă, de interes public, cu personalitate juridică, în condițiile stabilite prin statutul acesteia, aprobat de Consiliul Uniunii.*

(2) Sistemul de pensii prevăzut de prezenta lege este obligatoriu pentru notarii publici membri ai Uniunii.

(3) Notarii publici pot contribui și la sistemul public de pensii, în condițiile legii.

(4) Modul de organizare și funcționare, precum și data de la care Casa de pensii își începe activitatea se stabilesc prin statut. Casa de pensii are sediul în municipiul București, ștampilă și siglă proprii, care cuprind cel puțin stema României și denumirea, și se înființează, se organizează și funcționează fără îndeplinirea altor formalități."

12. Având în vedere, pe de o parte, Decizia nr.766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, prin care Curtea a statuat că sintagma "în vigoare", din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori

dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare, și, pe de altă parte, criticile de neconstituționalitate formulate care vizează o situație juridică persistentă în timp (condițiile formale și materiale de stabilire a pensiei notarilor publici), Curtea reține ca obiect al controlului de constituționalitate dispozițiile art.62 alin.(1), (2) și (3) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, în forma anterioară modificării operate prin Legea nr.206/2016, precum și dispozițiile art.63 alin.(1) și (4) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, în forma republicată ca urmare a modificării operate prin Legea nr.206/2016. Astfel, Curtea observă că dispozițiile art.63 alin.(1) și (4) din lege, în forma modificată, preiau soluțiile legislative consacrate de art.62 alin.(1) și (3) din forma anterioară a legii, în vreme ce dispozițiile cuprinse art.63 alin.(2) și (3) din lege, în forma modificată, preiau parțial soluția legislativă reglementată de art.62 alin.(2) din forma anterioară a legii, sub aspectul caracterului obligatoriu al sistemului de pensii prevăzut de această lege pentru notarii publici, și modifică soluția legislativă referitoare la contribuția notarilor publici la sistemul public de pensii, transformând contribuția obligatorie în contribuție facultativă.

13. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art.44 referitor la garantarea dreptului de proprietate privată și ale art.47 privind dreptul la pensie.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile Legii nr.36/1995 sunt criticate dintr-o dublă perspectivă: (i) pe de o parte, pentru că aspecte esențiale ale dreptului la pensie (de exemplu, cotele de contribuție, stagiile, obligațiile și drepturile aferente) sunt stabilite de Uniunea Națională a Notarilor Publici printr-o hotărâre a Consiliului Uniunii, precum și prin Regulamentul de funcționare al Casei de Pensii a Notarilor Publici și prin Statutul acesteia, iar nu printr-un act de reglementare primară, și, (ii) pe de altă parte, întrucât stabilesc obligativitatea unui sistem privat de pensii, complementar celui public, adică o dublă obligație de contributivitate în sarcina notarilor publici.

15. Primul aspect criticat vizează dispozițiile art.62 alin.(1) și (3) din Legea nr.36/1995, în forma anterioară modificării operate prin Legea nr.206/2016, respectiv dispozițiile art.63 alin.(1) și (4) din Legea nr.36/1995, în forma republicată, care reglementează înființarea, sub autoritatea Uniunii, a Casei de Pensii a Notarilor Publici, instituție autonomă, de interes public, cu personalitate juridică, buget și organe de conducere proprii, având ca scop stabilirea și acordarea pensiilor private sau a ajutoarelor financiare notarilor publici, urmașilor acestora cu drepturi proprii la pensie privată, precum și altor persoane din sistemul notarial care aderă la acest sistem de pensii. Casa de pensii are sediul în municipiul București, ștampilă și siglă proprii, iar modul de organizare și funcționare al acesteia se stabilește prin statut.

16. Din analiza conținutului normativ rezultă că legea se limitează la a reglementa înființarea Casei de Pensii a Notarilor Publici, stabilind scopul acestei instituții și aspecte generale privind funcționarea sa. De asemenea, legea prevede că prin statutul Casei de pensii, aprobat de Consiliul Uniunii, se dispune cu privire la modul de organizare și funcționare a instituției autonome, de interes public.

17. În schimb, dispozițiile art.1 din Statutul Casei de Pensii a Notarilor Publici, aprobat prin Hotărârea nr.449 din 11 decembrie 2012 a Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici (în prezent, anexa nr.2 la Hotărârea Consiliului Uniunii nr.73 din 17 mai 2018), prevăd că *"Dreptul la pensiile private, respectiv la ajutoarele financiare, pentru notarii publici și pentru urmașii acestora, prevăzute de Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare lege, se exercită în condițiile prezentului Statut, prin sistemul propriu de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, gestionat de casa de Pensii a Notarilor Publici din România"*. Astfel, Statutul Casei de Pensii a Notarilor Publici stabilește drepturile și obligațiile asiguraților, respectiv prestațiile de asigurări sociale (art.6), perioada de contribuție (art.7), categorii de pensii: pensia pentru limită de vârstă, pensia anticipată, pensia de invaliditate, pensia de urmaș (art.8-14), calculul pensiilor (art.15), actualizarea pensiilor (art.16), categoriile de ajutoare financiare: ajutor financiar pentru retragerea din profesie și ajutorul de deces (art.17-19), emiterea deciziilor de pensionare (art.20), contestațiile împotriva deciziilor Casei de pensii (art.21-23), contribuabilii la sistemul propriu de pensii (art.24), asigurării sistemului (art.25), contribuțiile asiguraților (art.28).

18. De asemenea, Regulamentul de organizare și funcționare al Casei de Pensii a Notarilor Publici, aprobat prin Hotărârea nr.449 din 11 decembrie 2012 a Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici (în prezent, anexa nr.2 la Hotărârea Consiliului Uniunii nr.74 din 17 mai 2018), prevede că *"prestațiile de asigurări sociale se acordă sub formă de pensii și ajutoare financiare, în condițiile prevăzute de Statut și de prezentul Regulament"* (art.3), stabilind cu privire la pensii: perioada de contribuție (art.4-6), categoriile de pensii (art.7-26), calculul pensiei (art.27-29), stabilirea și plata pensiei (art.30-43), actualizarea pensiilor (art.44), respectiv cu privire la ajutoare financiare: categoriile (art.45-52), stabilirea și plata ajutorului (art.53-57). Regulamentul mai prevede căile de atac împotriva deciziilor

emise de Casa de pensii (art.58-68), precum și dispoziții referitoare la contribuabili (art.69-73) și contribuția de asigurări sociale (art.74-97).

19. Dreptul la pensie are consacrare constituțională în cuprinsul dispozițiilor art.47 alin.(2) din Legea fundamentală, potrivit căreia **"Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii"**. Așadar, dreptul la pensie reprezintă unul dintre drepturile fundamentale recunoscute în România, atât la nivel constituțional, cât și infraconstituțional. Cu privire la sfera de cuprindere a acestui drept, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat că este "un drept preconstituit încă din perioada activă a vieții individului, acesta fiind obligat prin lege să contribuie la bugetul asigurărilor sociale de stat procentual, raportat la nivelul venitului realizat. Corelativ, se naște obligația statului ca în perioada pasivă a vieții individului să îi plătească o pensie al cărei quantum să fie guvernat de principiul contributivității, cele două obligații fiind intrinsec și indisolubil legate. Scopul pensiei este acela de a compensa în perioada pasivă a vieții persoanei asigurate contribuțiile vărsate de către aceasta la bugetul asigurărilor sociale de stat în temeiul principiului contributivității și de a asigura mijloacele de subsistență a celor care au dobândit acest drept în condițiile legii (perioadă contributivă, vârstă de pensionare etc.) Astfel, statul are obligația pozitivă de a lua toate măsurile necesare realizării acestei finalități și de a se abține de la orice comportament de natură a limita dreptul la asigurări sociale" (Decizia nr.874 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010). Invocând jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 12 aprilie 2006, pronunțată în *Cauza Stec și alții împotriva Regatului Unit*, și Hotărârea din 18 februarie 2009, pronunțată în *Cauza Andrejeva împotriva Letoniei*), Curtea a mai arătat că "art. 1 din Protocolul adițional la Convenție nu vizează un drept de a dobândi proprietatea în sistemul regimului de securitate socială. Este la libera apreciere a statului de a decide cu privire la aplicarea oricărui regim de securitate socială sau de a alege tipul ori quantumul beneficiilor pe care le acordă în oricare dintre aceste regimuri. Singura condiție impusă statului este aceea de a respecta art.14 din Convenție privind nediscriminarea. Dacă, în schimb, statul a adoptat o legislație care reglementează drepturi provenite din sistemul de asigurări sociale - indiferent dacă acestea rezultă sau nu din plata unor contribuții -, acea legislație trebuie să fie considerată ca generând un interes patrimonial în sensul art. 1 din Protocolul adițional la Convenție. Cu alte cuvinte, Curtea a abandonat distincția dintre beneficiile de natură contributivă și cele necontributive sub aspectul incidenței art. 1 din Protocolul adițional la Convenție". Curtea a menționat, în continuare, că norma constituțională cuprinsă în art. 47 alin. (2) nu califică dreptul la pensie doar din perspectiva unui interes patrimonial al persoanei, ci, "consacrând în mod expres dreptul la pensie ca un drept fundamental, impune statului obligații constituționale suplimentare, astfel încât să se asigure un nivel de ocrotire a acestui drept superior celui prevăzut de Convenție și de protocoalele sale adiționale".

20. Pornind de la cele stabilite expres de norma constituțională, pe de o parte, și de jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, pe de altă parte, rezultă obligația statului de a lua măsurile de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor săi un nivel de trai decent, respectiv de a reglementa cadrul normativ care să asigure acestora beneficiul drepturilor sociale consacrate constituțional. Norma constituțională dispune ca o astfel de transpunere să fie realizată prin "lege", iar drepturile sociale recunoscute să fie acordate "în condițiile legii".

21. Conceptul de **lege** utilizat de norma constituțională are un înțeles propriu, care se fundamentează pe două criterii: cel formal sau organic și cel material sau substanțial.

22. Potrivit criteriului *formal sau organic*, legea se caracterizează ca fiind un act al autorității legiuitoare, ea identificându-se prin organul chemat să o adopte și prin procedura ce trebuie respectată în acest scop. Această concluzie rezultă din coroborarea dispozițiilor art. 61 alin. (1) teza a doua din Constituție, republicată, conform căreia **"Parlamentul este[...] unica autoritate legiuitoare a țării"**, cu prevederile art. 76, 77 și 78, potrivit cărora legea adoptată de Parlament este supusă promulgării de către Președintele României și intră în vigoare la trei zile după publicarea ei în Monitorul Oficial al României, dacă în conținutul său nu este prevăzută o altă dată ulterioară.

23. Criteriul *material sau substanțial* are în vedere conținutul reglementării, definindu-se în considerarea obiectului normei, respectiv a naturii relațiilor sociale reglementate. Astfel, îndeplinesc acest criteriu alături de lege, în sens formal, și ordonanțele Guvernului (atât cele simple, cât și cele de urgență). Adoptând aceste acte normative, organul administrativ exercită o competență legislativă prin atribuire, astfel că, deși ordonanța nu reprezintă o lege în sens formal, ci un act administrativ, ea reglementează în domeniul legii, fiind asimilată acesteia prin efectele pe care le produce, respectând sub acest aspect criteriul material.

24. În consecință, întrucât un act juridic normativ, în general, se definește atât prin formă, cât și prin conținut, legea, în sens larg, deci cuprinzând și actele asimilate, este rezultatul combinării celor două criterii.

25. Având în vedere aceste considerente, Curtea constată că **reglementarea la nivel infraconstituțional a dreptului fundamental la pensie nu se poate realiza decât prin adoptarea unor legi, ordonanțe simple sau de urgență ale Guvernului** (acte de reglementare primară) care să întrunească standardele de calitate, respectiv claritate, previzibilitate și accesibilitate.

26. Analizând excepția de neconstituționalitate invocată, Curtea reține că **aspectele esențiale ale dreptului la pensie al notarilor publici, deci ale unui drept fundamental al cetățenilor aparținând acestei categorii profesionale, nu au fost stabilite printr-un act de reglementare primară**, ci prin acte cu caracter administrativ, cu forță juridică inferioară legii, emise de Consiliul Uniunii Naționale a Notarilor Publici, organul de conducere al organizației profesionale.

27. Astfel, Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, în mod contrar dispozițiilor art.47 alin.(2) din Legea fundamentală, nu cuprinde aspecte substanțiale, esențiale în materia dreptului fundamental la pensie, precum: contribuabilii la sistemul propriu de pensii, persoanele asigurate, contribuțiile asiguraților, perioada de contribuție, categoriile de pensii, calculul pensiilor, categoriile de ajutoare financiare, emiterea deciziilor de pensionare, căile de atac împotriva deciziilor emise de Casa de pensii a Notarilor Publici și alte asemenea elemente.

28. Or, reglementarea dreptului la pensie nu poate fi realizată prin acte administrative cu caracter normativ, cu rang infralegal, care nu respectă exigențele de stabilitate, previzibilitate și accesibilitate, inerente unui act de reglementare primară.

29. Mai mult, având în vedere că actele de reglementare secundară au, de obicei, un grad sporit de instabilitate, suportând schimbări succesive în timp, delegarea implicită, prin omisiunea deliberată de reglementare la nivel de normă primară, a atribuției de reglementare a elementelor esențiale ale dreptului la pensie către organul de conducere al unei organizații profesionale determină o stare de incertitudine juridică, cu consecințe prejudiciabile asupra drepturilor persoanelor care, în temeiul legii, fac parte din respectiva organizație profesională. Or, este de notorietate faptul că actele administrative cu caracter normativ pot fi emise numai pe baza și în executarea legii, trebuie să se limiteze strict la cadrul stabilit de actele pe baza și în executarea cărora au fost emise și nu pot conține soluții normative care să înlocuiască legea.

30. Pentru argumentele expuse, Curtea constată că **dispozițiile art.62 alin.(1) și (3) din Legea nr.36/1995, în forma anterioară modificării operate prin Legea nr.206/2016, precum și dispozițiile art.63 alin.(1) și (4) din Legea nr.36/1995, în forma republicată ca urmare a modificării operate prin Legea nr.206/2016, care păstrează în dreptul pozitiv soluția legislativă criticată de autoarea excepției de neconstituționalitate, încalcă prevederile constituționale ale art.47 alin.(2) privind dreptul la pensie, precum și cele ale art.1 alin.(5), în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii**, întrucât persoanele care cad sub incidența legii se pot raporta doar la prevederile lacunare ale acesteia, astfel că nu sunt în măsură să își adapteze conduita în mod corespunzător și nici să aibă reprezentarea precisă a drepturilor lor, care, deși au consacrat constituțională, nu se regăsesc în cadrul normativ adoptat de statul român. Sub acest aspect, Curtea reține că statul nu și-a îndeplinit obligația constituțională referitoare la măsurile de protecție socială, care să asigure cetățenilor săi care exercită profesia de notar public beneficiul dreptului la pensie.

31. Cel de-al doilea aspect vizează dispozițiile art.62 alin.(2) din Legea nr.36/1995, în forma anterioară modificării operate prin Legea nr.206/2016, care stabilesc că **"Sistemul de pensii prevăzut de prezenta lege este obligatoriu pentru notarii publici membrii ai Uniunii și complementar sistemului public de pensii la care notarii publici sunt obligați să contribuie, în condițiile legii"**. Nemulțumirea autoarei excepției de neconstituționalitate vizează dubla obligație de contributivitate (atât în sistemul privat de pensii al notarilor publici, cât și în sistemul public de pensii) care rezultă din aplicarea dispozițiilor legale. Curtea constată, pe de o parte, că legea califică sistemul public de pensii ca fiind unul complementar celui privat, și, pe de altă parte, că notarii publici sunt obligați să contribuie la sistemul public de pensii **"în condițiile legii"**. Or, analizând **"condițiile legii"** care sunt aplicabile în determinarea obligațiilor legale ale notarilor publici cu privire la contributivitatea în sistemul public de pensii, Curtea reține că dispozițiile art. 6 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 852 din 20 decembrie 2010, în forma în vigoare la data la care dispozițiile criticate erau, de asemenea, în vigoare, stabilesc în primul alineat categoriile de persoane care sunt asigurate în mod obligatoriu în cadrul sistemului public de pensii (printre care **"IV. persoanele care realizează venituri din activități independente, pentru care se datorează contribuție de asigurări sociale, conform prevederilor Codului fiscal"**), iar, în al doilea alineat al aceluiași articol, legiuitorul se referă la persoanele care nu sunt asigurate obligatoriu în acest sistem de pensii, dar care pot opta pentru a fi asigurate, în mod facultativ (**"Se pot asigura în sistemul public de pensii, pe bază de contract de asigurare socială, în condițiile prezentei legi, avocații, personalul clerical și cel asimilat din cadrul cultelor recunoscute prin lege, neintegrate în sistemul public, precum și orice persoană care dorește să se asigure, respectiv să își completeze venitul asigurat"**). Cu alte

cuvinte, Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, la care norma criticată face trimitere prin utilizarea sintagmei "în condițiile legii", prevedea notarii publici în categoria de persoane care erau asigurate în mod obligatoriu în cadrul sistemului public de pensii. Astfel, notarii publici aveau obligația de a efectua plata unei contribuții în sistemul public de pensii pentru veniturile obținute din activitățile profesionale desfășurate, așa încât realizau un stagiul de cotizare suplimentar în acest sistem și beneficiau de valorificarea acestei perioade la calculul pensiei pentru limită de vârstă, potrivit art.52 și următoarele din Legea nr. 263/2010.

32. Curtea constată că soluția legislativă care a consacrat o asemenea tipologie de **contributivitate obligatorie cumulată** - sistem public și privat, în interiorul profesiei – asemenea soluției legislative în vigoare în prezent, respectiv art.63 alin.(2) și (3) din Legea nr.36/1995, în forma republicată ca urmare a modificării operate prin Legea nr.206/2016, care consacră *contributivitatea facultativă în sistemul public de pensii*, constituie *opțiunea legiuitorului în materia politicilor sociale din domeniul pensiilor*, opțiune care se plasează în marja proprie de apreciere și nu este de natură a afecta dreptul fundamental la pensie al persoanelor contribuitoare de vreme ce acestea, la deschiderea dreptului la pensie celor două sisteme, beneficiază de drepturile corespunzătoare.

33. Pentru considerentele expuse, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Vasilica Crăciun în Dosarul nr.1202/111/CA/2017 al Curții de Apel Oradea – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art.62 alin.(1) și (3) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, în forma anterioară modificării operate prin Legea nr.206/2016, precum și dispozițiile art.63 alin.(1) și (4) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, în forma republicată ca urmare a modificării operate prin Legea nr.206/2016, sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași autoare în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art.62 alin.(2) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, în forma anterioară modificării operate prin Legea nr.206/2016, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel Oradea – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 8 octombrie 2019.